

ACC. N:R. 7457: 1-42.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress: Modellör  
~~Socken~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs  
Adress: Storgatan 43, Höganäs. Födelsedag: 25/1

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV  
—\*—

|                                 |           |
|---------------------------------|-----------|
| Nyåret.                         | s. 1.     |
| Stjärngossar.                   | s. 2-3.   |
| Tjugondagen.                    | s. 4.     |
| Vårfrudagen.                    | s. 5.     |
| Fastlagen.                      | s. 6-7.   |
| Påskan.                         | s. 8-9.   |
| Valborgsmässoafton och 1:a maj. | s. 10-11. |
| Pingst.                         | s. 12.    |
| Midsommar.                      | s. 13-14. |
| Mikaeli marknad.                | s. 15.    |
| Ljusinbrinning. (Okänt)         | s. 16.    |
| Lucia.                          | s. 17.    |
| Julen.                          | s. 18-21. |
| Julaftonsmorgon på fabrikerna.  | s. 22-24. |
| Jättar.                         | s. 25.    |
| Vätteljus.                      | s. 26.    |
| Troll.                          | s. 27.    |
| Spökeri på Änkehuset.           | s. 28.    |

Skriv endast på denna sida!

|                                          |           |
|------------------------------------------|-----------|
| Lyktgubbar.                              | s. 29.    |
| Vädermärken.                             | s. 30.    |
| Gruvvarsel.                              | s. 31.    |
| Bäckhästen.                              | s. 32.    |
| Gastar; Gastagutan.                      | s. 33.    |
| Djur med stora ögon.                     | s. 34.    |
| Kanalen i Höganäs.                       | s. 35.    |
| Smuggling.                               | s. 36.    |
| Maskinisten nr. 359 J.P.Bergström(poet). | s. 37-40. |
| Arbetet i gruvorna.                      | s. 41.    |
| Bostäder i Höganäs.                      | s. 42.    |

ACC. N.R.

No. 7457:1

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress: \_\_\_\_\_  
xSocken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Nyåret.

-Hur firades nyåret?

-Nyåret vakades alltid in hemma, åtminstone hos oss. Så sköt de med gamla puffertar och smällde med knallhattar. År 1900 var det särskilda festligheter med predikan på torget nyårsnatten, fackeltåg och trumpetblåsare uppe på taket på "Hotell Höganäs".

-Förekom aldrig särskilt nyårsotta?

-Nej. Vi hade endast julotta.

-Skulle man företaga något särskilt under nyåret?

-Nyårsdagen skulle man aldrig ge ut pengar, ty då kom man att ge ut pengar under hela året, sade man.

-Förekom inte särskilda nyårsvisiter?

-Nej. Vi hade julkalas här.

-Förekom nyårsgåvor?

-Ibland.

-Var något annat förknippat med nyårsfirandet?

-På nyårsafton skrev pojkar årtalet på alla dörrar. Siffrorna skrevs med vit krita. Det där var mycket vanligt här i Höganäs.

-Gick aldrig någon årsgång/ordet förklarar/ i Höganäs?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7457: 2

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
 Härad: L u g g u d e Adress:  
 Socken: ~~x~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Stjärngossar. 1.

-Förr i tiden men för mycket länge sedan förekom det stjärngossespel här i Höganäs. Far deltog ofta i dessa spel, och jag minns att han berättade om dem. "an var själv Herodes, Judas och Svarte-Kung. Men så drev de spektakel med dessa spel, och de blevo förbjudna. Sällskapet bestod av omkr. 14 stycken.

-Vilka voro dessa?

-Låt mig se. Där var Herodes och hans dräng,  
 Svarte-Kung och hans dräng/Svarte-Kung  
 var en kung från Österlandet/.  
 3 vise män  
 1 bar den stora stjärnan och  
 1 bar den mindre/De hade nämligen två  
 stjärnor/  
 Jungfru Maria med Jesusbarnet, som de till-  
 verkat på bruket  
 Josef  
 Judas med pungen  
 Summa 10 stycken.

Först frågade de om de fick sjunga. De voro mestadels tingade i förväg på de olika ställena. Herodes och hans dräng kom in först. Kören sjön "Vi önska Eder alla en fröjdefull jul" och sedan minns jag att de sjöng "Gud som är född på juledag". Sedan pratade de emellanåt. Herodes stod vid fönstret och såg förbittrad ut samt befälde sin tjänare att ta fram en stol. -Vad månede det väl vara allt för en svart"sade han om Svarte Kung, och denne svarade:  
 -Jag svarter är fast solen mig bränner, men likväl är jag bland konungar känd som en herre och Konung från Morieland sänd".

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

Ak. 7457:3.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: "alter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xSöcken: H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVStjärngossar forts.2.

Herodes sade:

-Om du är en svarter och från Morieland sänd, så skall du falla ned och tillbedja mig".

Svarte Kung:

-Nej min dräng faller.

Det gjorde också drängen. Far spelade ofta Herodes och Svarte Kungs roll. Far sjöng förste tenor. På 1840-50-talet existerade denna sed. De som gick omkring voro utklädda i vita skjortor, och de hade med sig tre stjärnor, en stor och två mindre. Josef hade en stång med en lerduva på. Maria hade Jesusbarnet av lera gjord på bruket. Judas hade skinnpäls med ullén utåt. Judas var svärtad i ansiktet liksom Svarte-Kung. Villkoret för att komma med bland stjärngossarna var att man kunde sjunga fint. De som voro med voro dels från bruket, dels också från gruvan. På de ställen där de uppträdde fick de alltid mat, brännvin och pengar. Innan de började fick de ägg och konjak för att klara strupen med. Alla var karlar utom Jungfru Maria, som var en kvinna. Frithiof Anderssons mor var Jungfru Maria många gånger, det vet jag. Hela seden upphörde på 1850 eller 60-talet. Far påstod att en norrlänning förde seden med sig hit till Höganäs. Här i Höganäs var Pappa Bogren ledare för stjärngossarna. Han introducerade seden på Villagatan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

*No.* 7457: 4

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress: \_\_\_\_\_  
~~XXXX~~ Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Tjugondagen.

-Förekom särskilda Knutspaler?

-Nej, Det var först i senare tid som man började arrangera  
dylika. Men man hade ~~roliga~~ upptåg, varvid ungdomen gick till  
stugorna för att köra ut Knut. En=<sup>1</sup>/brukade därvid vara ut-  
rädd.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7457:3.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter "elin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
~~socken~~ Hö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Vårfrudagen.

-Man sade "Tredje torsda'n i Tor träder tranan på svensker  
jord". Man skulle då lägga sig vid dagsljus. Tranan hade dock  
inga godsaker med sig till barnen. Inte heller åt man våfflor.  
Men tisdagen före långfredagen åt man pannkaka/Se Påsken 2/

H. C. 14

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:6.

Landskap: S k å n e      Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e      Adress:  
Söcker: H ö g a n ä s S t a d .      Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941      Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Fastlagen. 1.

-Här firades fastlagen?

-Vid fastlagen slog man katten ur tunnan. Det var det stora fastlagsnöjet.

-Var slog man katten ur tunnan i Höganäs?

-På c:a tio ställen. Stora, gamla gifta sjömän klädde ut sig och tågade genom samhället efter kattutslagningen, varvid de bar kattakungen, d.v.s. den som lyckats ta kål på tunnan med inneliggande butelj. Vi pojkar c:a 10-20 stycken slog allmänt katten ur tunnan men inte under så pompösa former som sjökaptenerna. Vi pojkar hade en flaska i tunnan men utan sprit. Sjöfolket samlades på Hotell Schweitz. Vi pojkar hade våra kattagillen i ett gammalt bageri, och i stället för sprit drack vi lemonad. Ibland hade de bara en lerdunk från Höganäs kärlfabrik i stället för tunna, varvid ögonen bands för. Den som skulle "slå dunk" som vi kallade detta upptåg fick gå vissa steg från dunken och sedan försöka gå fram och träffa den. "Slå dunk" var en rolig variation på slå katten ur tunnan, och upptåget skilde sig från det sedvanliga därigenom att slaget slogs med förbundna ögon. Vi ungdom brukade slå om söndagen. Men sjömännen slog alltid om måndagen. På Hotell Schweitz sattes fram massor med flaskor med sprit, så man kunde för entréavgiften dricka så mycket man ville. Schweitz hade själv spritutskänkning och snålade inte med spriten när det var fastlag. På Borden stodo flaskor i hundratal. Jag arbetade på den tiden på Bruket, och när vi voro med på kattagillena hos Schweitz blevo vi ofta rusiga. Vi tog nämligen inte sällan en hel flaska, och när det var snö med stora drivor, så satte vi flaskorna i snön utanför för att sedan passa på och ta dem när vi gick hem från festen. Jag minns en gång att vi gömt

forts.

Skriv endast på denna sida!



ACC. N:R.

M. 7457:7

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter "elin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
~~socken~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Fastlagen forts. 2.

ett halvt dussin flaskor ute i en stor driva, men tyvärr blev det ett sådant rysligt oväder under kvällens lopp, att vi rakt inte kunde hitta flaskorna när vi skulle gå hem. När snön smälte om våren, kom flaskorna upp den enefter den andra, men de minner som H.W. Schweitz då visade voro inte vackra precis. Det var så, att man betalade en krona i entré vid dessa kattagillan, och så fick man sprit gratis. Man fick dricka så mycket man ville, men Schweitz hade nog inte menat att vi skulle lägga beslag på hela buteljer. För kronan fick vi dessutom gratis cigarrer förutom konjaken. Men för all del, spriten var ju inte så dyr då som nu. En flaska konjak kostade 50 öre. Det var meningen att gästerna skulle slå upp glaset som stodo framsatta, och när gästfriheten missbrukades ändrade gästgivaren Schweitz utskänkingen så att man inte fick sprit gratis utan fick betala för vad man druckit. Alla som deltog i kattutslagningen voro utklädda, både stora och små. Eljest fick de inte vara med. -Brukade ni aldrig ta in fastlagsris? -Nej, vi brukade inte ta in ris som man gör nu, men far brukade risa med ris, utan fjödrar. Och så åt vi förstås bullar, hembakta, på måndagen.

Ullman 18. 9

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

A. 7457:8.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Påskan. 1.

Skärtorsdagen brukade vi alltid göra små kvastar och skuffor, som vi satte fast på ryggen på varandra. Ibland hängde vi dem t.o.m. på lärarna. Vi skrattade åt alla som hade sådana figurer på sig, ty de skulle resa till Blåkulla. I skolan var det egentligen endast lärare Dahlström som blev arg. Alla andra tog det med humor. Vi hängde mycket inbördes. På långfredagen gavs långfredagsris. På långfredagen skulle man vara i stillhet, och far gav oss långfredagsris. Påskafton åt vi färgade ägg i tjogtals. De bästa äggfärgerna var anilinfärger, men man färgade också i "hunnakex" och lökskal. Stenmossa användes också samt Fernboch, varav äggen blevo röda. Stenmossan gjorde dem grågröna. Vi ritade också på äggen. Förr färgade de ägg i tjogtals, och så rullades ägg ute, aldrig inomhus utom när det var dåligt väder. Man använde därvid en vanlig tegelpanna. När de klippte till varandra satte de löre eller en cementkula. Ägg mot ägg var eljest det riktiga, men det hade vi inte råd med. Kulrullning var förr också mycket allmänt.

På påskdagen gick man upp för att se solen dansa. Jag trodde verkligen att man kunde se solen dansa, men jag såg aldrig någonting. Far steg alltid upp, han också.

-Bakades särskilt påskbröd?

-Nej, inget särskilt påskbröd, men de skulle alltid baka till påskan, ungefär som till jul.

-Förekom inte heller några utklädningar?

-Nej.

-Påskeldar?

-Nej, inte det heller. Men de hade sådana i Danmark, det såg vi.  
forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:9.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

~~xxxx~~ Socken: H ö g a n ä s S t a d

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Påskan forts. 2.

-Var dymmeln känd?

-Ja då. Blå måndag, vita tisdag o.s.v. Vita tisdag kallades också för "pannekagstisdag", eftersom vi då åt pannkakor. På långfredagen läggades förr allmänt på halv stång.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7457: 10.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Melin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xxxxx Höganäs Stad .  
Söcken: Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVValborgsmässoafton och 1:a maj.

Förr i tiden förekom inte alls demonstrationer som i våra dagar. Arbetet gick som vanligt och arbetarna voro inte organiserade.

-Förekom inte Valborgsmässoeldar?

-Nej, det har kommit till på senare år i den mån man haft det. Men vi sjöng maj siste april. Jag har varit med om att sjunga maj många, många gånger. Vi gick i samhället samt utomkring från gård till gård och sjöng majvisan, och vi fick både ägg och pengar, ibland många tjog. Äggen delade vi, och ibland hade vi äggtoddy och litet festligt efteråt. Vi började i skymningen och höll på till 12-1-tiden.

God afton om I hemma är.

Maj är välkommen.

Förlåt oss om vi väcka Er.

Sommaren är ljuvlig för oss alla, sjöng vi.

Vi sjöng alltid för oss alla i st. för ungdomen. ty då var människor som anmärkte på uttrycket och menade att kunde inte sommaren vara ljuvlig även för de gamla, så behövde vi inte ha nå'tt.

Låt hönan värpa ägg på fat  
till pannekaga och äggamat, sjöng vi vidare.

Men om vi inte fick något lätt det så här:

Och ligg och ligg din late stut  
tills lopper och kråkor asa dig ut.

När vi sjöng denna nidvers, blevo bönderna ibland så arga, att de hetsade hundarna på oss. Men det var mycket sällan dylika scener förekom.

-Hur lärde ni er majvisan?

-Den ene lärde den andra. Ibland skrev vi också av visan.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457 : 11.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: "alter" elin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xxxxxx Höganäs Stad . Socken: Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVValborgsmässafton och 1:a maj.

-Drack ni aldrig mäger i benen?

-Dricka mäger i benen brukades nog också litet grand inom arbetarbefolkningen, men de mesta arbetade ju till kl. 6. Den seden var mera utbredd bland de bättre klasserna, som hade råd att gå till hotellet och inmundiga toddy. Vi hade min sann inte så gott om pengar att vi kunde tillåta oss dylika extravaganser.

-Drack ni inte heller björksav?

-Jag minns inte att vi drack björksav. En flaska god konjak kostade visserligen endast 75 öre, men den summan var stor i förhållande till våra arbetslöner. Vi tjänade på sin höjd 1. 50 för 10 timmars arbetsdag. 30 kronor var 14:e dag ansågs som oerhört mycket bland arbetarna. Då måste man gå upp redan kl. 4 på morgonen och arbeta till minst kl. 5 på kvällen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7457:12.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: Höganäs Stad . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Pingst.

-Tog ni aldrig in löv inomhus?  
-Nej. Men på fabrikerna brukade de klä pingstafton med björk inomhus.  
-Var det bara i kärlfabriken som ni klädde?  
-Nej. det var i alla fabrikerna. Vi klädde på morgonen och arbetade sedan bara till middagen.  
-Förekom särskilt utklädda pingstbrudar?  
-Nej. Men vi gjorde alltid utflykter vid pingst. Vi brukade ta skjuta till Mölle, där det var dans på Skallebacken. Det fanns ingen järnväg på den tiden. Dit tog vi under pingsten och vi dansade också på "Femöringen". När vi reste hem, klädde vi hela skjutsen med grönt och hästen med.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:13

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xxx Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

Midsommar. 1.

-Förekom särskild lövmarknad till midsommar här i Höganäs?

-Nej.

-Hur firades midsommar?

-Musiken började spela på eftermiddagen, och sedan de spelat marscherade de till majstängerna i Tivoli. Där satt ett femtiotal karamellgummor, vilka även sålde cigarrer. Ölutskänkning förekom också. Folket hade dessutom själv brännvin med sig. I Tivoli hade rests två stora majstänger med två armar på vardera. I toppen satt en krona. I gårdarna fanns dessutom många små majstänger, som hade kransar samt flaggor i toppen.

-Förekom inte särskilt utklädda lövgubbar?

-Nej.

-Midsommarbrudar?

-Nej.

-Berätta ytterligare litet om midsommarfirandet vid Tivoli. Vem spelade t.ex. vid majstängen?

-Vid majstängerna på Tivoli förekom endast fiolmusik, och Karl Moberg, Nils Arnberg samt Karl Bogren spelade. Men först marscherade Bolagets musikkår från Stadshuset till Tivoli. Bieret flöt i strömmar hela midsommarnatten. Det fanns bara en enda polis här i Höganäs på den tiden. Extra polis förekom endast vid oktobermarknaden. Men det var mest sjömän som ställde till bråk och gräl. Höganäs bolaget bekostade musiken och majstängerna i Tivoli. På natten plockade flickor blommor, som de lade under huvudkudden för att drömma om sin tillkommande make. Många låg också ute i höstackarna hela natten. Ingen ville gå och lägga sig. Det var en väldig cirkulation från majstäng till majstäng.

forts.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

7457:14

Upptecknat av: Walter Welin

Adress:

Berättat av: Albin Hamberg

Född år 1875 i Höganäs

s. 2.

man ingen annan benämning?

dlig än midsommardagen, trots  
också.

denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:15

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
~~Socken~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Mikaeli marknad.

-Den sista lördagen i oktober var en märkesdag för oss i Höganäs, ty då hölls Mikaeli marknad. Mikaeli marknad var den största festen näst jul. Det fanns inte fem butiker då, så affärerna voro både många och stora. Då kom där massor med folk, både hederliga och tjuvar. En del tog sig för mycket till bästa med påföljd att de hamnade i finkan. Här fanns nämligen en gammal finka på Övre, men de som voro starka kunde lätt bryta sig ut. Vi unga glädde oss vid Mikaeli precis som om det varit jul. Vi fick alltid marknadsgåva, t.ex. en häst med träpipa i st. för svans. I den blåste vi. Och så fanns där papperskarameller i mängd. Föräldrarna gav i regel barnen marknadsgåva och fästmännen gav sina fästmör. Det såldes t.ex. små trögubbar. De voro målade och riktigt fina, men de kostade endast 25 öre. Nöjesfältet utgjordes av karuseller, vaxkabinett, utklädda "vilda" indianer, vilka sutto i burar med galler, men folk förstod att det var humbug. Indianerna skar en gång hål på tältet och folk sprang för brinnande livet för dessa "människoätande vildar", som det hette i marknadsreklamen. I vaxkabinettet hade de bla. Yngsjömörderskan och "han som mördade den franske presidenten". Det kom folk från hela Kullen för att köpa, och de som sålde kom långt uppifrån. De hade stegar, baljor, träskor, vävnader, kläder, hattar, speglar, tvättgrejor, underkläder, allt. Marknaden hölls på Gruvtorget. Stånden sattes upp ett par dagar innan. Marknadsfolket bodde dock inte i något speciellt kvarter utan de logerades in bland folket. På Hotell Höganäs/ =nuv. Stadshotellet/ kunde de sätta in sina hästar. De satte dem också utanför hotellet, varvid de band dem vid stängslet.

Skriv endast på denna sida!



ACC. N:R.

M 7457:16

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

Socken: H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

Pjusinbrinning./Ordet förklarat/

Okänd i Höganäs.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

ACC. N:R.

*M. 7457:17*

Landskap: *S k å n e*

Upptecknat av: *Walter Welin*

Härad: *L u g g u d e*

Adress:

~~socken~~ *H ö g a n ä s S t a d .*

Berättat av: *Albin Hamberg*

Uppteckningsår: *1941*

Född år *1875* i *Höganäs*

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Lucia.

firades inte alls i äldsta tid i Höganäs.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7457:18

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Julen. 1.

-Hur firades julen förr i Höganäs?

-När någon kom under julen, så skulle var och en ha en sup eller ett glas vin, så att den besökande inte bar ut julen. Under julen lektes jullekar. Man satt t.ex. med knutan händer och lät en femöring cirkulera, och så sjöng man "Denna daler den skall vandra ifrån den ena till den andra", passa på, passa på, att den icke synas må". Det gällde nämligen att inte röja var den fanns för tillfället. Pantlekar lektes även, och den som inte kunde gissa rätt fick ge pant. Julottan besöktes av nästan alla.

-Förekom julgran i hemmen?

-Julgran hade de i vart hem, men granarna voro små. Rummen voro på den tiden inte stort högre än att man nått och jämt kunde stå rak. I granen hängdes mest papperskarameller och gubbar och käringar, målade i grönt och rött. Dessa gubbar voro av mjöl och vatten och socker. De bakades på bagerierna. Men man hade också levande ljus. Vi brukade köpa små paket med gröna, röda, randiga ljus. Ett stort paket kostade visst 35 öre och innehöll 40 ljus. Lila och randiga julgransljus voro rätt vanliga på den tiden.

-Hur hade man det ställt med julklappar?

-Julklapparna brukade vi alltid kasta in. Vi gick därför i väldig spänning innan. Ibland fick vi fösa in dem så smått, så att ingen märkte oss.

-Förekom det aldrig att tomtar och julbockar kom med dem?

-Nej, aldrig.

-Men julklappsverser skrev ni väl?

-Nej, aldrig. Julklapparna voro inte så många och fina som i vår tid. Ibland kunde julklappen bestå av några synålar. Okända kom aldrig med julklappar utan det var endast familjemed-

forts.

ACC. N:R.

M. 7457:19

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Julen forts. 2.

lemmarna som gav varandra inbördes.

-Förekom inte skämtsamma julklappar, t.ex. att någon släppte in en svala e.d.?

-Nej, inte hos oss. Men vi satte alltid upp fågelkärve vid julen.

-Lade ni aldrig halm på golvet?

-Ah nej, det behövdes inte. Vi hade renskurade golv med tras-

mattor på. Men allt skulle vara putsat och fint till julen.

Golven skurades väl och kopparkärlen putsades så att de blevo

skinande blanka. Till julen togs allt fram och putsades.

-Och vad åt man på julafton?

-Gröt, lutfisk och skinka.

-Var skinka allmänt?

-Ja. Var annan människa hade ju grisar själv förr i tiden. Nere

vid Tivoli hade de grisabodar. I oktober eller november slakta-

des, och man kunde därför ha alla sorters sovel. Till julen

hade åtminstone vi där hemma stora fat/80 cm. i diameter/

med ox-, får- och gris-kött. På fatet lades ibland ända till

15-20 sorters kött. Men det fanns allt också fattiga här uppe,

som inte hade bräkdelen av detta. Julmiddagen äts på kvällen.

Efter middagen tändes granen och julklapparna delades ut.

Helgmålsringning förekom då som nu.

-Brukade ni inte skjuta in julen?

-Nej, det var mera vid nyår.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7457:20

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Julen forts. 3.

-Förekom särskilda julkalas?

-F.o.m. annandag jul hade vi kalas. Dessa kalas voro dock mycket familjärt betonade. Den ena familjen bjöd den närstående och så turades man om på det sättet. Till kalasen hörde givetvis mat och dryck, konjak och cigarrer. Vid en annan helgdag, t.ex. nyårsdagen bjöd så den familj som blivit bjuden 2 dag jul. De kom i regel kl. 4 på bjudningen, som började med kaffe. Sedan blev det supé med de stora faten med gröna bönor, bruna bönor, brunkål, köttbullar, skinka etc. Dessutom följde stek och potatis.

-Förekom särskilda julbad?

-Till julen skulle alla bada, det hörde till. Här var badhus, så det gick ganska lätt. Men att någon åkte hem från julbadet har jag aldrig hört. De flesta här i Höganäs hade smutsigt arbete, så de badade varje vecka.

-Förekom särskilda insamlingar till de fattiga?

-Nej. De fattiga bodde i "Änkehuset". Där bodde c:a 20-30 stycken. Varje gång vi hade slakt så skulle dessa ha en liten bit. Vid julen bar vi också omkring blodkorv till dessa fattiga. De bodde i små kyffan med en lång gång emellan. Man kunde inte en gång elda i rummen. Där var räliga käringar/Spökeri på Änkehuset, särskilt blad/.

-Blåstes julen in?

-Ja, de har alltid blåst in julen här i Höganäs så länge jag kan minnas. Inblåsningen ägde alltid rum på Gruvtorget.

-Hur firades juldagen?

-Juldagen skulle man vara hemma, men man skulle inte nödvändigtvis vara svartklädd.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:21.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter "elin  
 Härad: L u g g u d e Adress:  
 Socken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Julen forts. 4.

-Förekom aldrig kappkörningar från julottan eller vid nyår?  
 -Nej. De gick i allmänhet till kyrkan juldagsmorgonen. Men  
 det var vanligt att man då hade ljus i fönstren. Inte heller  
 hade man bloss med sig som man ibland kan se på jultidnings-  
 omslag.  
 -Förekom inte heller julhögar?  
 -Nej, inte här i Höganäs, men det hade de ute på bondgårdarna,  
 där det var många tjänare. Inte heller förekom Staffans-  
 sång. Applen skulle däremot alla ha till julen även hos oss.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7457:22

Landskap: S k å n e      Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e      Adress:  
~~Söcken~~: H ö g a n ä s S t a d .      Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941      Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Julaftonsmorgonen på fabrikerna. 1.

-Förr i tiden firades julen på fabrikerna. Under åren 1896-97 minns jag särskilt att seden förekom. Men de hade haft det även innan, fast inte i samma utsträckning. År 1890 hade de t.ex. en enkel ljuskröna, som hängde mitt i rummet. Då hade de inte heller ljus i fönstren, som sedermera blev så allmänt. Ljuskronorna var av ståltråd, klädda med granris och kulört papper. I kronan fanns minst 20-30 ljus. Dessa tändes kl. 6 på morgonen. I början arbetade de på morgonen från kl. 6 till frukost, men inte senare. Så fort det blev söcken togs grejorna ned. Detta var mina allra äldsta minnen av seden, men nu skall jag berätta litet om hur det gick till när den stod i sitt blom.

Redan strax efter oktobermarknaden började förberedelserna för firandet av julafton på fabrikerna. Efter arbetets slut hölls sammankomster för att diskutera olika förslag för högtidlighållandet av julaftonens ankomst. Julaftonsmorgonen på fabrikerna var i sitt slag någonting alldeles enastående. Alla som voro med på den tiden har nog samma minnen som jag. I verkstäderna, i stenfabrikerna, rörfabrikerna, lerkärlsfabrikerna och i maskinrummen hängdes ljuskronor, vilka voro konstrukt hopkomna av ståltråd och vackert sirade med mossor, granris och papper i olika färger. I ljuskronorna voro oftast plats för ett femtiotal ljus. De hade svällt ut och blivit betydligt större än i början. Och så satte man hundratal ljus i fönstren. Även julgranar anskaffades. Man tävlade om att överglänsa varandra. I all synnerhet på lerkärlsfabrikerna arbetade man mycket med prydnader för julfirandet. Man framställde utomordentligt vackra transparanger. Men envar höll hemlighetsfullt inne med de överraskningar som komma skulle. Ju närmare det led mot jul, desto

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7457:23

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
 Härad: L u g g u d e Adress:  
 Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Julaftonsmorgonen på fabrikerna. forts. 2.

mera spändes intresset för det slutliga avgörandet, som skulle gå av stapeln julaftonsmorgonen. Kvällen förut, ja, hela natten var det ett hamrande och spikande utan like för att allt skulle hinna bli färdigt till den kommande morgonen. I verkstäderna kalkades väggarna och allting snyggades upp för att det skulle se så inbjudande ut som möjligt. Jag minns särskilt att man sopade och städade i hörn, dit aldrig någon kvast nått eljest under året. Över dörrarna hängde man transparangerna som jag talade om nyss, och på dessa stod "God Jul", "Välkommen" etc. Inne i verkstäderna placerades kulörta lyktor i långa rader. Transparangerna voro ofta av flera meters längd. De voro konstrikt utskurna och föreställde julänglar, yrkesfigurer såsom urnor etc. Allt prunkade i regnbågens alla färger. Äntligen kom så den efterlängtdade dagen, för vars skull så mycket arbete nedlagts.

Klockan sex på julaftons morgon tändes alla ljusen, vilka fingo brinna till dagens inbrott. I fönstren stodo tusentals ljus och kallade befolkningen samman. Ljuskronorna voro tända, lyktor och transparanger likaså, och i hörnen stodo mörkgröna granar. Redan kl. 6, då samtliga dörrar öppnades, stodo långa köer av folk i alla åldrar, vilka ville komma in och beskåda anordningarna, vilket fick ske utan någon avgift. En jämn ström av besökande fortgick därefter under hela morgonen. Bakom en avbalkning i verkstäderna hade kaffebordet dukats och till kaffet serverades allehanda julkakor m.m. Brännvin saknades inte heller, och både helan och halvan togs, vilket si sin mån ytterligare bidrog till att höja feststämningen.

Efter dagens inbrott eller så fort det blev helg nedtogos härligheterna för att förvaras till följande jul, så

forts.



ACC. N:R.

M. 7457:25

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter "elin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xSöcken: H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVJättar.

En jätte stod på Kullaberg kastade en sten mot Väsby kyrka.  
Stenen var lika stor som detta huset/=Storgatan 43/och låg  
länge kvar i Maaros by utanför Höganäs.  
-Sades det inte att stenen var kastad i ett strumpeband e.d.?  
-Nej.Jag hörde bara att stenen var kastad av en jätte.Vad den  
slungats i nämnde man ingenting om.Stenen sprängdes för 8-10  
år sedan,så nu finns det inga rester alls kvar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:26

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xxxxx Höganäs Stad .

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVVätteljus.

-jag har själv hittat ett vätteljus.

-Hur såg det ut?

-Det var en sorts sten, svarvad, som liknade ett ljus. Det var en rejäl sten, som vättarna väl använt.

ACC. N:R.

M 7457:27

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

xxxxxx Höganäs Stad

Berättat av: Albin Amberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVTroll

har jag aldrig hört något speciellt om. Åtminstone erinrar  
jag mig inte någonting just nu.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No 7457:28

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Spökeri på Änkehuset.

-Det spökade på Änkehuset, och både präst och klockare fick komma dit. Det skrevs för resten om saken i Höganästidningen någon gång mellan 1875-85./Se denna tidning/. Prästen var där och läste. "Sätter-Stina" hade varit en le käring, och nu var hon död. De som bodde i Änkehuset trodde att hon gick igen. Hon släpade och asade uppe på vinden, så att ingen tordes gå dit upp. En gång kom "Hesa-Stina" tidigt på morgonen och berättade att hon hört att det asade förfärligt. Hon hade emellertid inte tappat fattningen utan ropat:  
-Går du inte nu din so.

Sedan kom de under fund med att det var ugglor.

ACC. N:R.

M 7457:29

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Lyktgubbar.

Här och var såg man förr lyktgubbar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

*M. 7457:30*

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress: \_\_\_\_\_  
Söken: H ö g a n ä s S t a d Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Vädermärken

togs vid månsken, men jag minns nu inte hur det gick till.

ACC. N:R.

M 7457:31.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Gruvvarsel.

I gruvorna var alltid varsel. Far pratade ofta om dylika. När de hade nattarbete hördes ofta egendomliga ljud. Var enda gång de högg, hördes ett hugg i ett annat schakt. Det var inte ovanligt att det sedan rasade ned strax efteråt. Det var varsel som varnade, sade man. Det var väl att de kom väck i tid, ty eljest hade nog flera olyckor hänt. Arbetet i gruvorna var inte lätt. De fick arbeta med en liten lampa i mössan. Man använde rovolja med veke, som rök alldeles förfärligt. Arbetet började kl. 4, och då fick arbetarna ge sig ut i mörkret, och om vinterns såg de sällan sol eller måne.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7457:39.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
xSöcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Bäckahästen

har varit här i kanalen förr./Se Kanalen, särskilt blad/  
De som sett Bäckahästen blevo sjuka efteråt. Falle Eriksson  
hade t.ex. sett Bäckahästen och blev sedan sjuk flera dagar.  
Bäckahästen tog också barn, sade man.

Skriv endast på denna sida!



ACC. N:R.

M 7457:33

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress: \_\_\_\_\_  
\*Söcken\* H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i H ö g a n ä s

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Gastar/Gastagutan.

Nygatan hette förr Gasta-gutan. Guta var detsamma som gata.  
Det påstods att gastarna hade sin vandring där och att de  
nattetid brukade kläbga sig på personer bakifrån.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7457 34

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

~~Socken:~~ H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVDjur med stora ögon.

Far berättade en gång att ett djur med stora ögon hade följt honom när han gick hem från arbetet i gruvan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7457:35

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
x Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

Kanalen i Höganäs.

Här var många som gick och föll ned i kanalen. Fulla personer föll ned i kanalen nästan jämt. När de rensade upp den tog de massor med ål, men oj vad det luktade. Jag har själv tagit ål på 2 kg. där. Många gick också dit och "stampade orm" d.v.s. skaffade sig bete. Kanalen lär vara grävd strax i början av 1800-talet/1802/ från Ryds schakt till havet. Det var strax intill kanalen som man 1927 påträffade den s.k. "Höganäsyxan, ett utsirat hjorthorn som lär vara 7,000 år gammalt. Vid Nordstrand bokhandel/nu Rydens kemikaliefabrik/ fanns en bro, som allmänt kallades "Nordstrands bro". Olof Nordstrand utgav bl.a. en tidning, som hette "Gammalt och Nytt" som utkom i tio häften. Kanalen var nästan aldrig stilla. Den plaskade nästan jämt. Den där kanalen spelade stor roll i folkets inbillningsliv. Man hörde många historier som ägt rum just vid kanalen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

7457:36

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Smuggling.

I äldsta tid smugglades det oerhört mycket i Höganäs. Min far, som var född år 1834, var ofta med om dylik smuggling. Han var med och gick ned till stranden för att lura tullmännen. En gång var de klädda i vita skjortor, och så gick de mitt i natten precis som i en likprocession för att skrämma bort tullmännen. Dessa flydde också huvudstupa, och varorna kunde föras i land i lugn och ro. De kom från Lerberget. En i Väsby hette "Kanallen" och ledde smugglingarna.

-Vad smugglades?

-Brännvin och siden framför allt. I Väsby hade de nederlag. Smugglingarna brukade äga rum tidigt på morgonen vid 3-4-tiden. Sedan gick medhjälparna på sitt vanliga arbete i gruvan. Far var sålunda i gruvan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:37

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
 Härad: L u g g u d e Adress:  
 Höganäs Stad Berättat av: Albin Hamberg  
 Socken:  
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Maskinisten nr 359 Jonas Petter Bergström.

/P O E T/.

-En nabo till mig var maskinisten Jonas Petter Bergström. Det var en mycket fin och bildad man, som ofta anlätades då det gällde att skriva brev eller födelsedagsvers. Han skrev nämligen åt folk som inte kunde skriva. Han diktade mycket vackra verser, och själv har jag en hel liten volym med dikter som han skrivit egenhändigt. Den första skrev han när jag var ett år, alltså 1876. Han diktade också om livets förgänglighet. Att han var maskinist framgår av en bit som denna:

Småningom vi mötas i lagergången,  
 vi gå med tiden alla mer och mindre glappt.  
 Anden, som därinne sitter fången,  
 spränger på cylindern, så den ger tappt  
 och pistongen när den slår sitt sista slag däri,  
 då blir anden fri från sitt maskineri.

Jonas Petter var en gammal vänlig man. Han var ett äkta Höganäsbarn, en av den gamla tidens gruvpojkar, som sett ett mindre Höganäs och nu såg ett större. Han glädde sig mycket över att Höganäs gick framt. I likhet med sin far blev han vid arbetsför ålder gruvman, men detta slags arbete låg inte för honom. Han valde i stället att handskas med maskiner och han blev maskinist, först vid "Ruthen", sedan vid "Kronan" och sist vid pumpmaskinerna på Ryd. Pumpmaskinerna ansågs på den tiden som en genialisk uppfinning. De inmonterades i början av 1830-talet/1832/, och den ena stod kvar till 1901 och den andra till 1903. Owens gamla pumpmaskiner var en stor sevärdhet på sin tid. Den sista nedtogshösten 1935 och fördes till Tekniska museet.

Men Petter Bergström var inte bara maskinist. Han var

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7457:38

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

x ~~Söcken~~ x H ö g a n ä s S t a d

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVMaskinisten nr 359 forts.2.

en märklig man även i andra avseenden. Under det han körde sin maskin diktade han. Tankarna togo form, och då han sedan skrev ner dessa idéer, blev det vers och visor, som med tacksamhet togs emot av folket. Det sattes t.o.m. musik till verserna och man sjöng dem på arbetsplatserna och vid samkväm. Se här vad han t.ex. skrev om dumheten och snillet:

Osmort går det till här i världen,  
hjulen svänga långsamt, gnisslande omkring.  
Dumheten sig reder lättast uppå färden,  
under det att snillet plöjer fram i sand.  
Stora tankars kraft i handling och i sång  
orkar sällan få maskineriet i gång.

Om den självkäre och den som tror sig duga till allt under  
det att den framåtsträvande hålles tillbaka sjöng han en annan  
gång:

Mången liten mutter är stolt och kavater,  
under det en skruv ej duger, fastän den är ny,  
och mången sedlig strävan stäcks med fraser  
liksom mången själ av stål glödgas mjuk som bly;  
men en runder knapp av tenn mången gång  
tror att det är han som sätter maskineriet i gång.

I gamla tider, då skrivkonsten inte var så allmän i de djupa  
leden, anlätades Jonas Petter ofta. Då kom mororna och berättade  
för honom vad som låg dem på hjärtat, och så satte han ihop  
ett vackert brev. Eller om far fyllde år, nog skulle han av  
gumman sin ha en liten vers till gratulation, och dessa verser  
hade Jonas Petter i allmänhet diktat. Verserna med vackra blom-  
mor omkring sattes sedan inom glas och ram. samt hängdes som  
prydnad på väggarna. Han växte visserligen upp under en tids-

Skriv endast på denna sida!

forts.

H. C. 19

ACC. N:R

Ma 7457:39

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e

Adress:

Söcken: H ö g a n ä s S t a d .

Berättat av: Albin Hamberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIVMaskinisten nr 359 forts.3.

period, då supseden var rätt allmän, men han höll sig alltid fjärran från den stojande och larmande hopen. För sina sparade slantar företog han i stället resor, vilket var något ovanligt för mannen i arbetsledet. På så sätt erhöll han en vidare och rikare syn på livet. Genom sitt fridsamma och vänsälla väsen och sitt nobla uppträdande räknades Jonas Petter Bergström därför också till de mera framstående i Höganäs. Den 29 augusti 1881 erhöll han Kung. Patriotiska medaljen för trogen och långvarig tjänst. I några verser, som han vid tillfället uppläste, beskrev han de känslor, som rörde sig inom honom:

En högtidsdag för oss det är,  
då vi är alla fri,  
och uti friska luften bär  
det nu åt Tivoli.

Maskinerna vi stannat ha,  
allt arbete står still.  
Vi tacksamt mot ett nöje ta,  
då våra herrar vill.

Vi alla unga piltar var,  
då vi i gruvan kom,  
där många mödosamma dar,  
i tiden tumlat om.

I Höganäs i våra schakt  
vi strövat många år  
och för vår möda på vår vakt,  
medaljen vinna får.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7457:40

Landskap: S k å n e      Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e      Adress:  
~~Socken:~~ H ö g a n ä s S t a d .      Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941      Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Maskinisten nr 359 forts. 4.

När denna fästes vid vårt bröst,  
helt rörda nu vi stå,  
det känns så gott i våra bröst,  
att vi den skola få.

En hederspeng på gamla dar,  
då åldern gjort oss grå,  
men uti verkets tjänst stå kvar,  
så länge vi förmå.

Befrämje Gud vårt stenkolsverk  
med sin välsignelse,  
var man med häg och vilja stärkt  
uti sitt arbete.

Och bolagsmännen att de må  
få se sitt verk gå väl  
vid Höganäs och skörda få,  
vi önska det av all vår själ.

När någon träffade gubben, så skulle de alltid snusa ur  
gubbens snusdosa och ha litet trevligt prat emellan. Talet  
gled då ofta över på den gångna tiden, och gubben uttryckte  
sin stora glädje över den storartade utveckling som det varit  
honom beskärt att se och uppleva. Jonas Petter var gift men  
hade inga barn.

Skriv endast på denna sida!



ACC. N:R.

M. 7457:41

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: x H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Arbetet i gruvorna.

-När lasset kom upp togs det emot av en "Hök". Om de hittade tre/3/skuffor "berg"/=lergrunden/som kolet ligger på kasseras hela lasset. Arbetarna nere i gruvan hade särskilda pinnar, som de lade på lasset innan det skickades upp, så att mottagaren där uppe kunde se vem som brutit kolen. Nr 1 kallades för "goa". På pinnen stod dels namnet, dels kvaliteten. Det finns en hel samling dylika pinnar i museet/i Höganäs/.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7457:42

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin  
Härad: L u g g u d e Adress:  
Söcken: H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Albin Hamberg  
Uppteckningsår: 1941 Född år 1875 i Höganäs

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Bostäder i Höganäs.

-Arbetarna bodde förr mycket tarvligt. Bolaget uppförde de s.k. "sjölängorna", men även museihuset har en gång varit gruvarbetarbostad. Rummen som nu visas äro alltså inplacerade i naturlig miljö. I museet enbart bodde c:a femtio personer, eller tio familjer.

Skriv endast på denna sida!